

Prof. dr. sc. Ivo Miljković
„TREŠNJA“

Knjiga naslova „Trešnja“ istaknutog znanstvenika, stručnjaka i pedagoga Prof. dr. sc. Ive Miljkovića, redovitog sveučilišnog profesora u mirovini, sadrži 230 stranica teksta. Knjiga je bogato namjenski ilustrirana s: 36 tablica, 2 karte, 65 crteža, 5 grafikona i 160 slika u boji. Na kraju knjige je izneseno 77 bibliografskih vrela iz strane i domaće znanstvene i stručne literature, kojima se autor služio. Opsežnu i složenu građu autor je sustavno i pregledno podijelio na sljedeća poglavlja: Proslov, Uvod, Povijest i podrijetlo, kulture, Proizvodnja trešanja u svijetu. Botanička i pomološka klasifikacija, Ustroj trešnje, Godišnji ciklus, Ekologijski uvjeti za uzgoj trešnje, Priprema tla za sadnju, Razmnožavanje, Cijepljenje, Podloge za trešnju, Sorte trešanja, Sadnja, Rezidba voćaka, Sustav uzgoja i gustoća sklopa, Hranidba trešanja, Načini održavanja plodnosti tla i gnojenje, Pucanje plodova, Zaštita od ptica, Berba trešanja, Zaštita trešnje od bolesti i štetnika i Literatura. U knjizi je autor pretočio svoje bogato znanstveno i stručno iskustvo Nakon kratkog proslova i uvida autor je dao dobar i opsežan pregled informacija o podrijetlu i povijesti kulture trešnje u svijetu. Zatim nas autor informira sa stanjem i trendovima brzog povećanja površina pod trešnjom i povećanjem proizvodnje na kontinentima, Europskoj uniji i u drugim državama, koje slove kao veliki proizvođači. Dat je kratak pregled novih tehnologija (uzgojni oblici, podloge i sorte) u pojedinim zemljama, većim proizvođačima trešanja u svijetu. U poglavlju „Botanička i pomološka klasifikacija“, autor je iznio pregled podjele na osnovi podataka iz aktualne znanstvene i stručne literature. Ustroj trešnje autor je obradio pregledno na pristupačan način. U poglavlju „Godišnji ciklus“, posebno je istaknuta građa o fenologiji cvatnje i oplodnje: dat je pregled diferencijacije cvjetnih pupova, popis samooplodnih i stranooplodnih sorti s prijedlogom prikladnih oprašivača, i pregled redoslijeda zrenja u knjizi obrađenih 80 sorti. U poglavlju „Ekologijski uvjeti za uzgoj trešnje“ razmatra se i daje ocjena stupnja prikladnosti proizvodnog prostora na osnovi poznavanja

relacija između trešnje i vanjskih uvjeta: klime, tla i reljefa. Iznesen je pristup i prijedlog mjera za osposobljavanje proizvodnog prostora prije sadnje. Nadalje, autor opisuje načine generativnog i vegetativnog razmnožavanja kao i cijepjenja. Posebno je opsežno i temeljito obrađeno poglavlje „Podloge za trešnju“. Nakon pregleda u svijetu vodećih centara, odnosno instituta koji se bave selekcijom podloga iznose se biološka i gospodarska svojstva 28 podloga. Autor je opisao pojedinačno svaku podlogu i dao ocjenu bujnosti, stupnja kompatibilnosti sa sortama trešanja, njene otpornosti na bolesti, štetnike, niske temperature, sušu, feroklorozu, asfiksiju korijenove mreže, zatim utjecaja podloge na početak rodnost sorte, na vrijeme cvatnje i zrenja, zatim na kakvoću plodova itd. Na temelju razmatranja izdvojio je prikladne podloge za pojedine ekološki uvjete i sustave uzgoja, a odbacio podloge koje su se do sada pokazale s nedostatcima. Najveću pažnju autor je poklonio sortimentu trešnje. Nakon podjele na vrlo rane, rane, srednje, srednje kasne i kasne izdvojio je unutar svake skupine zrenja važnije sorte. Ukupno je obrađeno 80 sorata, danas više proširenih u uzgoju u svijetu, a posebice u zemljama bližeg okruženja. U knjizi su po prvi puta u nas opisane nove sorte, od čega 25 samooplodnih i 55 stranooplodnih. Objasnjeni su uzroci autosteriliteta i intersteriliteta i predloženi prikladni oprašivači podudarni po vremenu cvatnje i kompatibilnosti. Uz opis sorte, odnosno iznošenje njenih bioloških i gospodarskih svojstava priložena je i slika plodova u boji. Osim stranih sorti obuhvaćene su i glavne autohtone hrvatske sorte. Pregledno je obrađena tehnika sadnje, kao i tehnika i specifični postupci rezidbe. U poglavlju „Sustav uzgoja i gustoća sklopa“, autor iznosi pregled novih tehnologija, uspoređuje prednosti i nedostatke uzgoja u gustom sklopu i opisuje najvažnije oblike, koji se danas primjenjuju u suvremenom uzgoju trešanja u svijetu. Od uzgojnih oblika obrađene su: popravljena vaza s niskim deblom za ručnu berbu, vaza za strojnu berbu, retardirana vaza, katalanška (španjolska vaza), palmeta, zastava, tatura trelis, stup (kolinare), vitko vreteno i živica (heckenforme) Za svaki uzgojni oblik opisan je postupak formiranja do dolaska u punu rodnost. Radi boljeg pregleda opise prate prikladni crteži i slike. Istaknute su prednosti i nedostaci pojedinih uzgojnih oblika i ocjena njihove prikladnosti u suvremenoj proizvodnji trešanja.

U poglavlju „Hranidba trešanja“ opisana je uloga pojedinih makrobiogenih i mikrobiogenih elemenata u pojedinim fenofazama rasta i razvitka vegetativnih i generativnih organa. Posebnu pažnju autor je poklonio izboru načina uzdržavanja plodnosti tla u trešnjiku i problematici gnojidbe. S ciljem da se sigurnije ocijeni biljno-hranidbeni kapacitet tla u voćnjaku donose se podaci o

iznošenju hraniva iz tla preko plodova, lišća, drveta i korijena. Kako bi se pouzdanije provela interpretacija rezultata folijarne analize dana je ocjena stupnja opskrbljenosti lišća makrobiogenim i mikrobiogenim elementima, te odnosa među važnijim biogenim elementima. Pri tome se vodi računa o fiziološkoj ravnoteži u hranidbi. Autor skreće pažnju i na problem pucanja plodova u vrijeme zrenja pod utjecajem kiše ili povećane vlage tla i zraka. Nije mimoiden niti problem šteta što ih prave ptice. Izneseno je nekoliko metoda zaštite od ptica, s naznakom da je najučinkovitija pomoću digitalno elektronskog generatora zvuka, koji imitira kreštanje ptica pred jastrebom.

U poglavlju o berbi trešanja i postupcima s plodovima do potrošača, poklanja se pažnja pitanju utvrđivanja roka berbe, odnosno stupnja zrelosti, zatim pitanju učinka ručne i strojne berbe ovisno o uzgojnom obliku, stupnju rodnosti, veličini ploda itd. Nakon berbe razmatra se pitanje postupka s plodovima od voćnjaka do prihvatnog centra, utjecaj temperature na disanje ploda, potrebe brzog rashlađivanja plodova, sortiranja, pakiranja, uvažavanje standarda kakvoće i čuvanja plodova u hladnjačama. Na kraju knjige uvršteno je poglavlje „Zaštita trešnje od bolesti i štetnika“. Autorica ovog poglavlja je prof. dr. sc. Božena Barić, istaknuti znanstvenik i stručnjak za problematiku integrirane zaštite voćaka od bolesti i štetnika. Pregledno i na pristupačan način obrađene su važnije bolesti i štetnici trešnje, a dat je i program zaštite tijekom godine.

Knjiga „Trešnja“ autora prof. dr. sc. Ive Miljkovića vrijedan je prilog našoj voćarskoj struci. On može dobro poslužiti svima koji se bave ili se namjeravaju baviti uzgojem i proizvodnjom trešanja. Dolazi nam iz pera priznatog i iskusnog stručnjaka, znanstvenika i pedagoga u pravo vrijeme kada se ulažu veliki naponi za unapređenje našeg voćarstva, a posebno kulture trešnje na novim osnovama, odnosno uz uvođenje novih suvremenih tehnologija. To je prva monografija o trešnji u Hrvatskoj, pa će popuniti osjetnu prazninu u našoj voćarskoj literaturi. Knjiga može dobro poslužiti i kao priručnik za obrazovanje kadrova u voćarstvu na svim razinama. Pisana je na vrlo pristupačan način lijepim jezikom s hrvatskim stručnim terminima (nazivima). Knjigu su recenzirali prof. dr. sc. Zlatko Čmelik i prof. dr. sc. Emilija Raspudić. Izražavam iskreno zadovoljstvo što mogu ovo vrijedno djelo preporučiti našoj stručnoj javnosti. Izdavač knjige je Hrvatsko agronomsko društvo. Knjiga se može nabaviti u Hrvatskom agronomskom društvu, Zagreb, Berislavićeva 6 (Telefon: 01/ 4872943).

Prof. dr. sc. Zlatko Čmelik

